

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 257/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], súdneho exekútora, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, IČO 47 254 220, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti postupu Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 358/2005 a jeho uznesení z 20. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. decembra 2021 a jej doplnením doručeným 14. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 Er 358/2005-39 z 20. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 200 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 358/2005 uznesením z 18. marca 2014 vydaným vyšším súdnym úradníkom vyhovel návrhu oprávneného na zmenu súdneho exekútora, vykonaním predmetnej exekúcie poveril nového súdneho exekútora ([REDAKOVANÉ]) a sťažovateľovi (v pozícii pôvodného súdneho

exekútora) nepriznal trovy exekúcie. Proti výroku uznesenia, ktorým sťažovateľovi neboli priznané trovy exekúcie, podal sťažovateľ odvolanie. Následne okresný súd napadnutým uznesením z 20. septembra 2021 vydaným sudcom rozhodol, že sťažovateľ má nárok na náhradu trov exekúcie proti povinnému, o ktorých výške súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd poukázal na to, že v predmetnej exekučnej veci uznesenie z 18. marca 2014 vydal vyšší súdny úradník, pričom podaním odvolania sťažovateľom v zákonnej lehote bolo predmetné rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka vo výroku o trovách exekúcie zo zákona zrušené a o trovách exekúcie je povinný opätovne rozhodnúť zákonný sudca súdu prvej inštancie (poukazujúc na § 374 ods. 4 poslednú vetu Občianskeho súdneho poriadku). Následne okresný súd konštatoval, že „*podľa ustanovenia § 243h ods. 1 prvá veta Zák. č. 233/1995 Z. z., ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Keďže daná exekúcia začala pred 1. aprílom 2017, súd sa pri rozhodovaní v danej veci riadil Exekučným poriadkom účinným do 31. marca 2017.*

Podľa ustanovenia § 44 ods. 8 Exekučného poriadku, účinného v čase začatia exekúcie, súd v rozhodnutí o zmene exekútora podľa odseku 7 zároveň vykonaním exekúcie poverí exekútora, ktorého navrhne oprávnený, a vec mu postúpi spolu s exekučným spisom súdneho exekútora, ktorý bol vykonaním exekúcie pôvodne poverený. Účinky pôvodného návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie zostávajú zachované. Trovy exekúcie pôvodného exekútora sa vypočítajú tak, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie.

Podľa ustanovenia § 196 Exekučného poriadku, za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty.

Podľa ustanovenia § 197 Exekučného poriadku, náklady podľa § 196 uhradza povinný.

... 8. V predmetnej veci súd uznesením zo dňa 18. 3. 2014 č. k. 12Er/358/2005-14 pripustil zmenu súdneho exekútora na základe návrhu oprávneného, pričom pôvodný exekútor si uplatnil trovy exekúcie a preto súd v súlade s ustanovením § 197 ods. 1 Zák. č. 233/1995 Z. z. v znení noviel zaviazal povinného na úhradu trov exekúcie pôvodného exekútora...“. V závere uviedol, že o výške týchto trov rozhodne okresný súd následne samostatným uznesením.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ sa s posúdením veci okresným súdom nestotožňuje. Argumentuje, že okresný súd porušil jeho práva tým, že mu priznal náhradu trov exekúcie ako pôvodne poverenému súdному exekútorovi zo strany povinného namiesto oprávneného a svoje rozhodnutie logicky a presvedčivo neodôvodnil. V tomto prípade je nevyhnutné aplikovať § 44 ods. 11 Exekučného poriadku a postupovať, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie, podľa toho vyčíslit' výšku trov exekúcie a v súlade s tým riadne rozhodnúť, kto bude k náhrade trov exekúcie zaviazaný podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku. Sťažovateľ uvádza, že sa nedopustil žiadneho pochybenia, k zmene súdneho exekútora došlo bez jeho zavinenia na návrh oprávneného, vykonal všetky prvotné úkony nevyhnutné so začatím exekúcie, ktoré musel odovzdať novému exekútorovi. Okresný súd rozhodol o jeho trovách až po siedmich rokoch napadnutým uznesením, pričom nerozhodol správne.

Pri rozhodovaní o náhrade trov exekúcie, keď povinnosťou ich náhrady zaviazal povinného, a nie oprávneného, nepostupoval v zmysle zákonných ustanovení, a preto došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv.

4. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa hmotnej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že aj keď ide o možno bagateľný nárok v napadnutom exekučnom konaní, oprávnený podal približne 4000 návrhov na zmenu súdneho exekútora a namietaná rozhodovacia činnosť okresného súdu, ktorú nepovažuje za súladnú s Exekučným poriadkom, by v konečnom dôsledku mohla sťažovateľovi spôsobiť vysokú škodu pri zohľadnení množstva predložených návrhov na zmenu súdneho exekútora.

5. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľ odôvodnil tým, že „*nemožno za ústavne akceptovateľné považovať rozhodovanie súdu v trvaní sedem rokov o odvolaní podanom súdnym exekútorom. Sťažovateľ podotýka, že sa rozhodovalo už len o trovách exekúcie, nejednalo sa o žiadnu zložitú právnu a skutkovú otázku.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

8. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

9. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom

súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

10. Podstatou námietky v tejto časti je tvrdenie sťažovateľa, že napadnutým uznesením vydaným sudcom, ktorým bol k povinnosti náhrady trov exekúcie sťažovateľovi ako pôvodne poverenému súdnemu exekútorovi zaviazaný povinný (a nie oprávnený, ako žiada sťažovateľ), došlo k porušeniu ním označených práv, a to aj tým, že okresný súd napadnuté uznesenie logicky a presvedčivo neodôvodnil.

11. Zásadná námietka predložená sťažovateľom sa odvíja od tvrdenej nesprávnej aplikácie ustanovení Exekučného poriadku pri priznaní náhrady trov exekúcie sťažovateľovi po pripustení zmeny súdneho exekútora zo strany povinného (§ 197 ods. 1 Exekučného poriadku) a tvrdenej potreby aplikácie § 44 ods. 11 Exekučného poriadku účinného od 31. marca 2017, s ktorým sťažovateľ spája povinnosť náhrady trov exekúcie zo strany oprávneného (§ 203 ods. 1 Exekučného poriadku).

12. Ústavný súd nie je orgánom ochrany zákonnosti, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Netvorí ani súčasť sústavy všeobecných súdov, a preto do ich rozhodovacej činnosti je oprávnený mocensky zasiahnuť len v prípade priameho negatívneho dopadu ich postupov a rozhodnutí do sféry jednotlivca chránenej základnými právami a slobodami. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01).

13. Ústavný súd vo formovaní kritériálneho nastavenia svojho prieskumu rozhodnutí všeobecných súdov (hlavne v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) dospel až do takej miery konkrétnosti, že vyjadril názor, podľa ktorého aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „*pánmi zákonov*“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom v okolnostiach daného prípadu by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 363/09, II. ÚS 463/2011, III. ÚS 188/2012). Nemožno teda prijať záver, že ak ústavný súd pri prieskume v konaní o tzv. ústavnej sťažnosti dospeje k právnemu názoru odlišnému v porovnaní s právnym názorom všeobecného súdu, ktorý v sťažovateľovej veci rozhodol, potom automaticky musí uplatniť svoju kasačnú právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy. K takémuto kroku môže pristúpiť len vtedy, ak rozhodnutie, ktoré je podľa presvedčenia ústavného súdu vo formálnom rozpore so zákonom, súčasne negatívne dopadá na základné právo, ktorého porušenie sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhuje vysloviť (napr. III. ÚS 194/2016).

14. Z uvedených hľadísk ústavný súd konštatuje, že formálne hodnotenie sťažovateľových námietok spočívajúcich v tvrdenom neprávnom závere okresného súdu pri rozhodovaní o povinnosti náhrady trov exekúcie povinným (a nie oprávneným) nemôže viesť ústavný súd ku konštatovaniu porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1

ústavy, ba ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že rozhodnutie sa zásadne nezrušuje preto, aby sa formálne zopakoval proces a odstránili formálne vady, ak výsledok konania nemôže priniesť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie (m. m. III. ÚS 246/2018). Ustanovenie § 243h Exekučného poriadku síce stanovuje, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak zákonodarca zároveň uvádza, že uvedené pravidlo sa aplikuje iba v prípade, ak Exekučný poriadok v § 243i až § 243k neustanovuje inak. Ustanovenia § 243i až § 243k Exekučného poriadku tak predstavujú výnimku z generálneho pravidla, čo okresný súd pri rozhodovaní opomenul a aplikoval § 44 ods. 8 Exekučného poriadku účinného v čase začatia exekúcie. Z uvedeného teda vyplýva, že v prípade zmeny súdneho exekútora aj v konaní, ktoré začalo pred 1. aprílom 2017, je potrebné postupovať v súlade s § 243k Exekučného poriadku, v zmysle ktorého trovy pôvodného súdneho exekútora mu patria len v rozsahu, v akom boli plnenia vymožené alebo prijaté z majetku povinného do rozhodnutia o zmene exekútora. Ak sťažovateľ ako exekútor pôvodne poverený vykonaním exekúcie nevy mohol žiadnu sumu z majetku povinného, neprináležia mu ani žiadne trovy exekúcie. Ani prípadné zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu ústavným súdom, keďže neaplikoval na vec sťažovateľa § 243k Exekučného poriadku, by pre sťažovateľa neprinieslo priaznivejšie rozhodnutie, keďže ani sám sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdí a ani z napadnutého uznesenia nevyplýva, žeby v rámci predmetnej exekúcie došlo (do momentu zmeny pôvodného súdneho exekútora) aspoň k čiastočnému vymoženiu nároku priznaného exekučným titulom, a teda potenciálnemu priznaniu nejakých trov exekúcie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

16. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva záver, že zásadne neprichádza do úvahy, aby bol všeobecný súd sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Táto súvzťažnosť vyplýva z previazanosti posúdenia ústavnej udržateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu s predmetom jeho rozhodovania, ktorým bolo majetkové právo.

17. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením a postupom okresného súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z toho vyplýva, že tu niet takého konania označeného porušovateľa, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

18. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého uznesenia:

19. Súčasťou stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pritom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, I. ÚS 22/01, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Miroslav Mazurek v. Slovenská republika z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05) vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Ústavný súd zdôrazňuje, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 123) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, Listiny základných práv a slobôd alebo dohovoru ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

21. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažovateľ porušenie tohto základného práva odôvodnil ústavne neakceptovateľnou dĺžkou, keď okresný súd opätovne rozhodol o nároku na náhradu trov exekúcie v trvaní siedmich rokov. Uvedené zhmotnil do petitu ústavnej sťažnosti, v ktorom žiada vysloviť porušenie tohto základného práva napadnutým uznesením okresného súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Ústavnú sťažnosť podal sťažovateľ 7. decembra 2021, pričom napadnuté uznesenie okresného súdu vydané sudcom 20. septembra 2021 nadobudlo právoplatnosť 5. novembra 2021. Sťažovateľ teda podal ústavnú sťažnosť v čase, keď napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (ako tvrdí v petite ústavnej sťažnosti), už nemohlo dochádzať k porušovaniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu